

१. राहदानी भनेको के हो?

कुनै सार्वभौम मुलुकको सरकारले आफ्ना नागरिकलाई विदेश यात्रा गर्न तथा यात्राका क्रममा वाहकलाई संरक्षण प्रदान गर्न निजको परिचय सहित जारी गरेको आधिकारीक कागजातलाई राहदानी भनिन्छ । वाहकलाई उसको परिचय दिने हुँदा अन्तर्राष्ट्रिय यात्राका लागि अन्यथा व्यवस्था भएकोमा वाहेक राहदानी अनिवार्य हुन्छ । राहदानी ऐन, २०२४ अनुसार "राहदानी भन्नाले विदेश भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकलाई त्यस्तो भ्रमण गर्न अनुमति प्रदान गरी त्यस्तो भ्रमणमा जाने देशहरू तथा समय तोकी नेपाल सरकारबाट दिइने लिखत सम्झनुपर्छ ।" भनी परिभाषित गरिएको छ । राहदानी नियमावली, २०६७ अनुसार कुटनीतिक (रातो रङ्ग), विशेष (निलो रङ्ग) र साधारण (हरियो रङ्ग) गरी तीन प्रकारका राहदानी हुन्छन् । यस अतिरिक्त विभागले यात्रा अनुमतिपत्र (कालो रङ्ग) पनि जारी गर्दछ ।

२. यन्त्रवाचक राहदानी (Machine Readable Passport, MRP) भनेको के हो?

यन्त्रवाचक राहदानीलाई संक्षिप्त रूपमा एमआरपी (Machine Readable Passport-MRP) भनिन्छ । यस्तो राहदानीको डाटा पेज (फोटो सहित अन्य विवरण भएको पेज नं २) मा रहेका नाम, राष्ट्रियता, जन्ममिति जस्ता विवरणहरू विशेष प्रकारको राहदानी पढ्ने मेसिनमा राखे पश्चात विवरणहरू कम्प्युटरमा हेर्न सकिन्छ । एमआरपी विशेष प्रकारको प्रविधि अपनाई तयार गरिने हुदाँ यस्तो राहदानी सुरक्षित, गुणस्तरीय तथा विश्वसनीय हुनुको साथै विदेश यात्राका क्रममा अध्यागमन विन्दु पार गर्दा हस्तलिखित राहदानीको तुलनामा निकै सहज हुन्छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन ICAO को दस्तावेज ९३०३ को प्रावधान अनुसार सन् २०१५ नोभेम्बर २४ पछि विदेश भ्रमण गर्नका लागि एमआरपी मात्र मान्य हुने हुँदा विदेश यात्रा गर्न चाहने सबैले एमआरपी बनाउनु पर्दछ । यस प्रावधानलाई दृष्टीगत गरी नेपाल सरकारले २६ डिसेम्बर २०१० देखि यन्त्र वाचक राहदानी (Machine Readable Passport - MRP) जारी गर्दै आएको छ ।

३. साधारण राहदानी बनाउन के गर्ने?

साधारण राहदानी बनाउनका लागि जुन जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट नागरिकता वा नाबालक परिचयपत्र जारी भएको हो, सोही कार्यालयमा आवेदक स्वयं उपस्थित भई आवेदन फाराम पेश गर्नु पर्दछ । रित पूर्वक पेश गरेको आवेदन फाराम स्वीकृत भएमा सामान्यतः जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयमा आवेदन पेश गरेको मितिले १५ देखि ४५ दिन भित्रमा राहदानी प्राप्त हुन्छ । कति दिनमा राहदानी प्राप्त हुने भन्ने कुरा विभागबाट जिल्लासम्मको दुरी अनुसार फरक पर्दछ ।

४. कसैलाई जरुरी भै तुरन्त राहदानी बनाउनु परेमा के गर्नु पर्दछ ?

नेपालमा रहेका आवेदकलाई तत्काल राहदानी आवश्यक परेमा सम्बन्धित जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट विभागले समय समयमा तोकिए अनुसार फोटो सहितको सिफारिस लिई राहदानी विभाग नारायणहिटी, काठमाण्डौंमा आवेदन पेश गर्न सकिन्छ । विभागमा द्रुत सेवा मार्फत १ दिने, २ दिने र ३ दिने सेवाको राहदानी जारी हुन्छ । जिल्ला प्रशासन कार्यालय, इलाका प्रशासन कार्यालय तथा विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूमा द्रुत सेवा उपलब्ध छैन ।

द्रुत सेवाका लागि विभागमा आवेदन पेश गर्दा देहायका कागजात हरु सहित स्वयं उपस्थित हुनु पर्नेछ । नाबालिगको हकमा निज र निजको अभिभावक वा संरक्षक/ माथवर व्यक्ति समेत उपस्थित हुनु पर्नेछ ।

क. रीतपूर्वक भरिएको अनलाईन आवेदन फाराम १ प्रति,

(Online फाराम भर्न विभागको वेबपेज <http://nepalpassport.gov.np> मा लगईन गर्नुहोला)

ख. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको सक्कल र सोको प्रतिलिपि १ प्रति,

ग. सम्बन्धित जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी गरिएको फोटो सहितको सिफारिस (नागरिकता/ नाबालक परिचयपत्रको आधिकारिकता प्रमाणिकरण)

तर एक पटक नेपालको सरहद भित्रबाट प्रक्रिया पुरा गरी एमआरपी बनाई सकेको भएमा आवश्यकता अनुसार मात्र जिल्ला प्रशासन कार्यालयको सिफारिस माग गर्न सकिनेछ ।

घ. राहदानीको निमित्त लाग्ने दस्तुर (दस्तुर सम्बन्धी जानकारी अनुसूचि २ मा दिईएको छ ।)

ङ. नाबालिगको हकमा सम्बन्धित जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी भएको नाबालक परिचय पत्र र निजको बाबु/आमाको नागरिकताको प्रमाण पत्र तथा सोको प्रतिलिपि सहित बाबु/आमा मध्ये कुनै एक वा संरक्षक वा माथवर व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्नेछ । संरक्षक वा माथवर व्यक्ति नियुक्त भएकोमा उक्त व्यहोरा खुल्ने लिखतको सक्कल प्रति र संरक्षक वा माथवर व्यक्तिको नागरिकताको प्रमाणपत्र तथा त्यसको प्रतिलिपि सहित संरक्षक वा माथवर व्यक्ति स्वयं उपस्थित हुनु पर्नेछ ।

च. पहिले राहदानी बनाइ सकेको भए सोको सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति ।

छ. अन्य आवश्यक कागजातहरू (अनुसूचि ३ मा हेर्नु होला) ।

द्रष्टव्य:- राहदानी विभाग वा अन्य जुनसुकै कार्यालयबाट हस्तलिखित राहदानी लिएको भएतापनि राहदानी विभागबाट MRP आवेदन पेश गर्दा जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालय को सिफारिस अनिवार्य सँलग्न गर्नुपर्दछ । साथै विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूबाट एमआरपी लिएको तर नेपालको सरहदभित्रबाट एकपटक पनि एमआरपी नबनाएको हकमा पनि जिल्ला सिफारिस आवश्यक पर्दछ ।

५. जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयमा राहदानीका लागि आवेदन पेश गर्ने तरिका के हो?

जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयमा राहदानीको निमित्त आवेदन पेश गर्न चाहने आवेदकले जुन कार्यालयबाट नागरिकता वा नाबालक परिचय लिएको हो, सोही कार्यालयमा स्वयं उपस्थित भै आवेदन दिनु पर्दछ । यसरी आवेदन पेश गर्दा देहाय अनुसारका कागजातहरू सँलग्न गर्नु पर्दछ । नाबालिगको हकमा निज र निजको बाबु/आमा वा संरक्षक/माथवर व्यक्ति समेत उपस्थित हुनु पर्दछ ।

क. रीतपूर्वक भरिएको दरखास्त फाराम २ प्रति

ख. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको सक्कल र सोको प्रतिलिपि १ प्रति

ग. ६ महिना भित्र खिचेको मापदण्ड मिलेको फोटो ४ प्रति, (फोटोको मापदण्डका लागि अनुसूचि १ मा हेर्नु होला)

घ. राहदानी दस्तुर तिरेको रसिद (दस्तुर सम्बन्धी जानकारी अनुसूचि २ मा हेर्नु होला)

ङ. नाबालिगको हकमा सम्बन्धित जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी गरिएको नाबालक परिचय पत्र, निजको बाबु/आमाको नागरिकताको प्रमाण पत्र र सोको प्रतिलिपि सहित बाबु/आमा मध्ये कुनै एक स्वयं उपस्थित हुनु पर्दछ । संरक्षक/ माथवर व्यक्ति नियुक्त भएकोमा संरक्षक/ माथवर व्यक्ति भएको व्यहोरा खुल्ने लिखतको सक्कल प्रति र संरक्षक/ माथवर व्यक्तिको नागरिकताको प्रमाणपत्र तथा त्यसको प्रतिलिपि सहित संरक्षक/ माथवर व्यक्ति उपस्थित हुनु पर्दछ ।

च. पहिले राहदानी बनाइ सकेको भए सोको सक्कल र प्रतिलिपि १ प्रति ।

छ. सम्बन्धित जिल्ला / इलाका प्रशासन कार्यालयले तोके अनुसार स्थानीय निकायको सिफारिस ।

ज. अन्य आवश्यक कागजात (अनुसूचि ३ मा हेर्नु होला) ।

६. जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालय बाट राहदानीको लागि फाराम पेश गरेको मा तुरुन्त राहदानी चाहिएमा के गर्ने?

जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयबाट राहदानीको आवेदन दिएको तर राहदानी प्राप्त नहुदै विशेष परिस्थिति परी तुरुन्त राहदानी चाहिने अवस्था आएमा सोहि व्यहोरा खुल्ने जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयको पत्र लिई विभागमा स्वयं सम्पर्क गर्नु पर्दछ । फाराम पेश गरेको १० दिन नाघी सकेको र विभागमा फाराम प्राप्त भै राहदानी तयार भै सकेको भएमा सम्बन्धित कार्यालयबाट जारी हुने गरी हस्ते बुझीलिन सकिन्छ । अन्यथा , पुनः नयाँ वनाउँदा लाग्ने दस्तुर लिई विभागबाटै राहदानी जारी गर्न सकिन्छ । यदि जिल्ला /इलाका प्रशासन कार्यालयबाट राहदानीको आवेदन दिई राहदानी वनी सकेको भएमा राहदानी विभागमा आई नयाँ प्रक्रिया गरी राजश्व बुझाए पनि दोहोरो पर्ने भएकोले राहदानी जारी हुन सक्दैन ।

७. जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयबाट राहदानीका लागि पेश गरेको आवेदन अनुसार राहदानी बने/नबनेको जानकारी कसरी लिन सकिन्छ ?

यसका लागि सम्बन्धित जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयमा सम्पर्क गर्न वा विभागको वेबसाईट www.nepalpassport.gov.np मा हेर्न सकिन्छ । वेबपेजमा फेला नपरेमा विभागबाट जानकारी लिन सकिन्छ ।

८. राहदानी विभागबाट फिर्ता भएका फारामहरुको हकमा पुनः राहदानी बनाउने प्रक्रिया के हो ?

जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयबाट राहदानीका लागि बुझाएको आवेदन फाराम नमिलेमा वा फोटो वा विवरण अपूर्ण भएमा सम्बन्धित कार्यालयमा फिर्ता पठाईने भएकोले आवेदकले पुनः सम्बन्धित कार्यालयमा सम्पर्क गरी आवेदन फाराम भर्नु पर्दछ । यसका लागि थप दस्तुर तिर्नु पर्दैन ।

९. विदेशस्थित नेपाली नियोगमा राहदानीका लागि कसरी आवेदन पेश गर्ने ?

विदेशमा रहेका नेपालीहरुको हकमा आफू बसोवास गर्ने मुलुकस्थित नेपाली नियोग वा उक्त मुलुकमा नेपाली नियोग नभएमा सो मुलुक हेर्ने जिम्मेवारी तोकिएको नेपाली नियोगमा राहदानी आवेदन फाराम पेश गर्नु पर्दछ । विदेशस्थित नेपाली नियोगहरुको सम्पर्कका लागि परराष्ट्र मन्त्रालयको वेब पेज <https://mofa.gov.np> मा लगईन गर्नुहोला । विदेश स्थित नियोगमा आवेदन पेश गर्दा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया र आवश्यक कागजात विभिन्न मुलुकहरुमा रहेका नेपाली नियोगपिच्छे केही फरक पर्न सक्ने भएकोले राहदानी आवेदन पेश गर्ने वारेमा सम्बन्धित नियोगबाट जानकारी लिन उपयुक्त हुन्छ ।

नियोगहरुमा आवेदन गर्दा सामान्यतः देहाय अनुसारका कागजात सहित आवेदक स्वयं उपस्थित हुनु पर्ने हुन्छ । तर Live Enrollment System लागू नभएका र भौगोलिक रुपमा टाढा रहेका आवेदकहरुको हकमा नियोगहरुले हुलाक सेवा लगायत अन्य सुरक्षित माध्यमबाट आवेदन पठाउन सक्ने व्यवस्था गर्न सक्छन् । नियोगहरुमा आवेदन पेश गर्दा निम्न कागजातहरु पेश गर्नु पर्दछ ।

क. रीतपूर्वक भरिएको आवेदन फाराम २ प्रति वा प्रत्यक्ष दर्ता प्रणाली लागु गरिएका नियोगको हकमा रीतपूर्वक भरिएको अनलाईन दरखास्त फाराम १ प्रति,

- ख. नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको सक्कल प्रति र सोको प्रतिलिपि १ प्रति,
- ग. पुरानो राहदानीको सक्कल र प्रतिलिपि एक प्रति,
- घ. स्वयं उपस्थित नहुने आवेदकको हकमा आवेदक उक्त देशमा रहेको प्रमाणजनाउने कागजात (जस्तै, रेसिडेन्ट कार्ड, कम्पनी परिचयपत्र, **entry stamp** सहितको भिसाको प्रति आदि)
- ङ. ६ महिना भित्र खिचेको मापदण्ड मिलेको फोटो ४ प्रति, (फोटोको मापदण्डका लागि अनुसूचि १ मा हेर्नु होला) । तर प्रत्यक्ष दर्ता प्रणाली लागू गरिएका नियोगको हकमा अतिरिक्त फोटो पेश गर्नु पर्नेछैन ।

च. राहदानी दस्तुर (दस्तुर सम्बन्धी जानकारी अनुसूचि २ मा दिईएको छ ।),

छ. नाबालिकको हकमा सम्बन्धित जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी गरिएको नाबालक परिचय पत्र र निजको बाबु/आमाको नागरिकताको प्रमाण पत्र र सोको प्रतिलिपि सहित बाबु/आमा मध्ये कुनै एक स्वयं उपस्थित हुनु पर्दछ ।

तर विदेशमै जन्मिएका नेपाली आमा-बाबुका सन्तानको हकमा जन्मदर्ताको प्रमाणपत्र (Birth Registration Certificate) लाई मुख्य आधार मानी राहदानी जारी गरिने हुँदा राहदानीको लागि आवेदन पेश गर्दा निम्न कागजातहरू आवश्यक पर्दछन् ।

अ) रित पूर्वक भरिएको दरखास्त फाराम २ प्रति,

आ) आमा बाबु दुवैजनाको नागरिकताको प्रतिलिपि,

इ) आमा बाबु दुवैजनाको नेपाली राहदानीको प्रतिलिपि,

ई) आमा बाबुको विवाह दर्ताको प्रमाणपत्र,

उ) नाबालकको जन्मदर्ताको सक्कल प्रति र सोको प्रतिलिपि १ प्रति,

ऊ) ६ महिना भित्र खिचेको तोकिएको मापदण्ड बमोजिमको रंगिन फोटो ४ प्रति , (फोटोको मापदण्डका लागि अनुसूचि १ मा हेर्नु होला) ।

ऋ) अन्य आवश्यक कागजातहरू (अनुसूचि ३ मा हेर्नु होला) ।

१०. कूटनीतिक तथा विशेष राहदानीका लागि के गर्ने ?

कूटनीतिक र विशेष राहदानीका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय, आयोग, सचिवालय वा कार्यालयको सिफारिस पत्र तथा निर्णय सहित विभागमा सम्पर्क गर्नु पर्दछ ।

११. राहदानी हरायो, के गर्ने ?

राहदानी हराएमा नयाँ राहदानी लिनु पर्दछ । यसका लागि नयाँ राहदानी बनाउँदा अपनाउन पर्ने सम्पूर्ण प्रक्रिया अपनाउनु पर्दछ । स्मरण रहोस् , पुरानो राहदानी हराएमा वा च्यातिएमा वा केरमेट भै प्रयोग गर्न नमिल्ने भै सो को सट्टा नयाँ राहदानी लिनु परेमा नेपालमा थप रु ५००० /- र विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूमा तोकिएको दस्तुरको दोब्बर दस्तुर तिर्नु पर्दछ ।

१२. राहदानी हरायो, पत्र पत्रिकामा सूचना दिनु पर्दछ ?

पर्दैन । राहदानी हराएमा पत्रपत्रिकामा सूचना ननिकाले तापनि वा प्रहरी प्रतिवेदन नभएता पनि राहदानीका लागि आवेदन दिन सकिन्छ । विभागले हराएको राहदानीलाई रद्द गरेको सूचना Interpol लाई दिने व्यवस्था छ ।

१३. हराएको राहदानीको सट्टा नयाँ राहदानी बनाइ सकेपछि पुरानो राहदानी भेटियो, के गर्ने ?

हराएको राहदानी भेटिएमा जुन स्थानवाट राहदानी बनाइएको हो, त्यहाँ सम्पर्क गरी राहदानी रद्द गराउनु पर्दछ । हराएको राहदानी भेटिएतापनि हराएको जानकारी Interpol मार्फत विदेशमा समेत पठाइने भएकोले त्यस्तो राहदानी लिइ यात्रा गर्न मिल्दैन । हराएको राहदानी लिई यात्रा गरेमा सम्बन्धित मुलुकको अध्यागमन नियम अनुसार कारवाही हुन्छ ।

१४. राहदानीमा भएको विवरणमा त्रुटी देखिएमा के गर्ने ?

राहदानी छपाइ हुँदा कुनै त्रुटी भएमा नयाँ राहदानी लिनु पर्दछ । यदि विभाग/कार्यालयको गल्तीका कारण फाराममा भएको विवरण भन्दा राहदानीमा छापिएको विवरण फरक परेमा एक वर्षभित्र र राहदानी प्रयोग नभएको भएमा पुनः दस्तुर लाग्दैन । अन्यथा नियमानुसार दस्तुर लाग्ने हुन्छ । यस प्रकारको त्रुटी सच्याउन लागि सम्बन्धित कार्यालय वा विभागमा आवेदन दिन सकिन्छ ।

१५. राहदानी बुझ्न आउदा कुन समयमा आउनु पर्छ? के तोकिएकै दिनमा आउनु पर्छ ?

राहदानी लिन तोकिएको दिनमा आवेदक आफै सक्कल नागरिकताको प्रमाणपत्र , राजश्व बुझाएको रसिद र पुरानो राहदानी भएमा सो समेत लिइ आउनु पर्दछ । उक्त दिन आउन नसकेमा यथाशक्य छिटो कार्यालय समय भित्र राहदानी लिन आउनु पर्दछ । कथम कदाचित स्वयं उपस्थित हुन नसकेमा राहदानी आवेदन बुझाउँदाकै वखत मन्जुरीनामा बनाइ सम्बन्धित अधिकृतबाट रुजु गराइ नजिकको कुनै आफन्तलाई मन्जुरीनामा दिन सकिन्छ ।

१६. फोटो खिच्दा गहना लगाउन मिल्छ ?

सामान्यतः फोटो खिच्दा घाँटी र घाँटीभन्दा माथिका सबै गहना फुकाल्नु पर्दछ । तर सँधै लगाउने र गहनाको कारण व्यक्तिको प्राकृतिक स्वरुपमा कुनै फरक नपर्ने किसिमका साना आकारका गहना (जस्तै: नाकमा लगाउने सानो फुली) लगाउन सकिन्छ ।

१७. के राहदानी नविकरण गर्दा पुरानो नम्बरकै राहदानी बन्दछ ? मेरो राहदानीमा भिसा छ, नविकरण गर्दा के हुन्छ ?

बन्दैन । राहदानी नविकरण गर्दा नयाँ नम्बरको राहदानी बन्दछ । राहदानी नविकरण गर्दा नयाँ राहदानीमा पुरानो राहदानीको नम्बर आउने भएकोले सामान्यतः पुरानो राहदानीमा भएको भिसाको आधारमा भ्रमण गर्न सकिन्छ । यो विषय भ्रमण गर्ने मुलुकको नियममा निर्भर गर्ने भएकोले जुन मुलुकको भ्रमण गर्ने हो, सो मुलुकको आधिकारीक निकायसँग बुझ्नु राम्रो हुन्छ ।

१८. नागरिकता प्रमाणपत्र/नावालक परिचयपत्र प्रमाणीकरण कसरी गर्ने ? के यो आवश्यक नै हो ?

नागरिकता प्रमाणपत्र/नावालक परिचयपत्र जुन जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी भएको हो, सोही जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालय बाट प्रमाणित गरिन्छ। यसमा आवेदकको फोटो टाँसी सम्बन्धित अधिकारीको दस्तखत गरिएको हुन्छ। नागरिकता /नावालक परिचयपत्र प्राप्त गरेको जिल्लाबाट बसाई सरेको अवस्थामा बसाईसराईको कागजात लिई हाल बसोबास गरेको जिल्लाबाट पनि प्रमाणीकरण गर्नु पर्दछ। नागरिकता/नावालक परिचयपत्र प्रमाणिकरण नभै राहदानी विभागमा आवेदन स्वीकार हुदैन।

१९. मोबाईल एप्स 'Nepal Passport' कसरी डाउनलोड गर्ने ?

मोबाईल एप्स 'Nepal Passport' डाउनलोड गर्नका लागि एनड्रोईड सिस्टम हुनेहरूले गुगल प्ले वा आईफोन हुनेहरूले एप स्टोरबाट वा विभागको वेब पेज <http://nepalpassport.gov.np/> बाट सोझै डाउनलोड गरी ईन्स्टल गर्न सकिन्छ।

२०. हस्तलिखित राहदानीको म्याद वहाल छ, के एमआरपी बनाउनु अनिवार्य छ ?

एमआरपी लिनु अनिवार्य छ। अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सँगठनको नियम अनुसार नोभेम्बर २४, २०१५ देखि एमआरपी नभई विदेश भ्रमण गर्न पाईदैन।

२१. राहदानीका लागि अनलाईन आवेदन फाराम कसरी भर्ने ?

राहदानीका लागि अनलाईन आवेदन फाराम भर्नको लागि www.nepalpassport.gov.np मा भिजीट गरी [Apply Online \(Pre-enrollment\)](#) मा Click गरी दिएको मार्गदर्शन अनुसार फाराम भरी प्रिन्ट प्रति एक लिएर आउनु पर्दछ।

२२. विदेश स्थित नेपाली नियोगमा आवेदन दिएकोमा राहदानी प्राप्त नहुदै नेपाल फर्कनु परेमा के गर्ने ?

विदेश स्थित नेपाली नियोगमा राहदानीका लागि आवेदन दिएकोमा उक्त राहदानी जारी नहुदै नेपाल फर्कनु परेमा दूतावासको सिफारिस पत्र, सम्बन्धित जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयद्वारा निर्धारित ढाँचामा जारी गरिएको नागरिकता प्रामाणिकरण, पुरानो राहदानी/यात्रा अनुमतिपत्र र रसिद लिई विभागमा सम्पर्क राख्न सकिन्छ। विभागबाट कागजात रुजु गरी राहदानी जारी गरिन्छ।

२३. विदेशमा तुरुन्त राहदानी जरुरी परेमा आफन्त मार्फत नेपालबाट राहदानी वनाउन सकिन्छ ?

सकिदैन। विदेशमा रहेका वखत तुरुन्त राहदानी लिन परेमा सम्बन्धित नेपाली नियोगमा आवेदन दिई द्रुत मेलबाट विभागमा फाराम पठाउन सकिन्छ। यसरी फाराम प्राप्त भए पश्चात विभागले तुरुन्त राहदानी तयार गरी नियमित सेवा मार्फत सम्बन्धित नेपाली नियोगमा पठाउछ। तुरुन्तै पठाउन परेमा आवेदकका आफन्तहरूले राहदानी बुझीलिइ द्रुत मेलबाट पनि पठाउन सक्दछन्।

२४. विदेशमा रहेको वखत वच्चा जन्मिएमा के गर्ने ?

नेपाली बाबु-आमाबाट विदेशमा रहेका वखत वच्चा जन्मिएमा राहदानीका लागि आफु बसोबास गरिरहेको मुलुक हेर्ने सम्बन्धित नेपाली नियोगमा आवश्यक कागजात सहित सम्पर्क राख्नु पर्दछ । यदि बच्चासहित तत्काल नेपाल फर्कनु पर्ने भएमा यात्रा अनुमति पत्रका लागि सम्बन्धित नेपाली नियोगमा आवेदन पेश गर्नु पर्दछ । विदेशी बाबु र नेपाली आमाबाट जन्मिएका बच्चाको हकमा राहदानीका लागि बाबु नागरिक रहेको मुलुकको सम्बन्धित निकायमा सम्पर्क राख्नु पर्दछ ।

२५. एमआरपी वहाल रहेको अवस्थामा नयाँ बनाउन सकिन्छ ?

आफुसँग वहाल अवस्थामा राहदानी भएमा नयाँ राहदानी विनाउन सकिदैन । तर राहदानी हरायो वा च्यातिई, जलि, मसी पोखिई वा अन्यकारणले राहदानीमा क्षति पुगेमा वा पाना भरिएमा भने नयाँ राहदानी बनाउन सकिन्छ ।

२६. एक पटक एमआरपी लिईसके पछि नयाँ एमआरपी लिन के गर्ने ?

एक पटक एमआरपी लिएको भएतापनि नयाँ राहदानी बनाउन सम्पूर्ण प्रक्रिया पुरा गर्नु पर्दछ । यदी नेपाल सरहद भित्रबाट एक पटक एमआरपी जारी भएको छ भने विभागमा आवेदन दिदाँ जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयको शिफारिस भने आवश्यक पर्दैन ।

२७. राहदानी सम्बन्धमा थप जानकारी आवश्यक परेमा काँहा सम्पर्क गर्ने ?

यसका लागि सम्बन्धित जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालय वा विदेशमा भए सम्बन्धित नेपाली नियोगमा सम्पर्क गर्नु पर्दछ ।

विभागमा सम्पर्कका लागि:

टेलिफोन: ०१-४४१६०१०/११/१२/१३/१४,१५

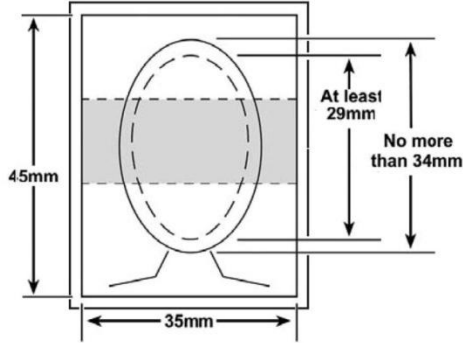
ई-मेल: dg@nepalpassport.gov.np; communication@nepalpassport.gov.np

अनुसूची-१

राहदानीका लागि आवश्यक फोटोको मापदण्ड

राहदानीमा छापिने तस्विर सहजरूपमा पहिचान हुन सकोस भन्नाका लागि अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सँगठन (ICAO) ले मापदण्ड तोकेको छ जसलाई संक्षेपमा निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. तस्विर - छ महिना भित्र खिचेको, रंगिन र डिजिटल रूपमा प्रशोधन वा परिवर्तन नगरेको ।
२. दुबै कान देखिने गरी सिधा क्यामरामा हेरेको, मुहारको हेराई प्राकृतिक भएको, प्राकृतिक वाहेक कुनै दाग नभएको ।
३. आखा खुला हुनुको साथै स्पष्ट देखिने । यदि चस्मा लगाउनु पर्ने भएमा चस्माको फ्रेम पातलो र हलुका रंगको हुनुको साथै आखा स्पष्ट देखिने र टल्किएको हुन नहुने ।
४. विशेष धार्मिक कारण वाहेक टाउको खुला भएको र गहना नलगाएको ।
५. तस्विरको पृष्ठभूमि साधा र हलुका रङ्ग भएको तथा बोर्डर नभएको ।
६. मुहारमा समानुपातिक रूपले उज्यालो भएको, छाँया नपरेको, प्रकास ठीक मात्रामा भएको र फ्लयासका कारण आखा रातो नभएको ।
७. फोकस मिलेको र स्तरीय कागजमा फोटो प्रिन्ट भएको ।
८. तस्विरको साईज निम्नानुसार भएको ।

तर , विभाग वा Live Enrollment System लागू भएका विदेशस्थित नेपाली नियोगहरुमा आवेदक स्वयम् उपस्थित भै फोटो खिचाउनु पर्ने भएकोले वाहिरबाट फोटो खिचेर ल्याउनु पर्दैन ।

अनुसूची-२

राहदानीका लागि लाग्ने दस्तुर

अ. नेपालमा आवेदन दिनेहरू(१० वर्ष पुगेका) को हकमा:

१) नयाँ र नवीकरण (New / Renew) का लागि:-

क. जिल्ला / इलाका प्रशासन कार्यालयमा आवेदन पेश गर्दा:

रु ५,०००/-

ख. विभागमा आवेदन पेश गर्दा:

सि.नं.	विवरण	दस्तुर
१	तीन दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १०,०००/-
२	दुई दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १२,०००/-
३	एक दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १५,०००/-

२) राहदानीमा भएको विवरण फरक परी पुन बनाउनु परेमा:

क. कार्यालयको त्रुटी भै फाराममा भरेको विवरण र राहदानीमा भएको विवरण फरक परेमा:

राहदानीको प्रयोग नभएको र एक वर्ष भित्रै भएमा निःशुल्क
अन्यथा नयाँ बनाउदा लाग्ने शुल्क

ख. आवेदकको गल्तीले बिग्रिएर पुनः राहदानीबनाउनु परेमा

जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा आवेदन पेश गर्दा रु ५,०००/-

विभागमा आवेदन पेश गर्दा-

तीन दिनमा रु. ५,०००/-, दुई दिनमा रु. ७,०००/- हजार र १ दिनमा रु. १०,०००/-

(तर प्रयोग भै सकेको वा एक वर्ष म्याद नाघेको भएमा नयाँ सरह शुल्क लाग्ने छ।

३) विशेष परिस्थिति (आगलागी, भूकम्प, बाढी जस्ता प्राकृतिक प्रकोप) परेकोमा वाहेक पाना

च्यातिएको, केरमेट भएको वा अन्य कारणले राहदानीमा क्षति पुर्याएको वा हराएको कारणले नयाँ राहदानी लिनु पर्दा:

माथि उल्लिखित रकममा थप रकम रु ५,०००/-

आ. १० वर्ष मुनिका नाबालकको हकमा:-

तीन दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. ५,०००/-
दुई दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. ७,०००/-
एक दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १०,०००/-
आवेदकको गल्तीले बिग्रिएर पुनः राहदानी बनाउनु परेमा	तीन दिनमा रु. २,५००/-, २ दिनमा रु. ४,५००/- र एक दिनमा रु. ७,५००/- शुल्क लाग्नेछ।

विभागको गल्तीले बिग्रिएर पुनः राहदानी बनाउनु परेमा	निःशुल्क (राहदानी बनाएको एक वर्षभित्र) । एकवर्ष नाघेमा नियमानुसार शुल्क लाग्नेछ ।
--	---

इ. हराएको, बिग्रिएको, च्यातिएको हकमा (१० वर्ष मुनिका नाबालिको लागि):-

१	तीन दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १०,०००/-
२	दुई दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १२,०००/-
३	एक दिनमा राहदानी लिनका लागि	रु. १५,०००/-

ई. यात्राअनुमतिपत्र (Travel Document):-

१	नियमित सेवा	रु. ४,०००/-
२	आवेदकको गल्तीले पुनः बनाउनु परेमा	रु. ४,०००/-

उ. विदेसस्थित नियोगहरूमा

क. राहदानीको लागि

१)	उत्तर र दक्षिण अमेरिकी देशहरू, अष्ट्रेलिया, न्यूजिल्याण्ड, जापान, दक्षिण कोरिया, ई जरायल र हङ्गकङ्ग स्थित नियोगहरूमा आवेदन पेश गर्दा	अमेरिकी डलर १५० (एक सय पचास) वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा ।
२)	युरोपेली राष्ट्रहरू स्थित नियोगहरूमा आवेदन पेश गर्दा	युरो १२० (एक सय बीस) वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा ।
३)	मलेसिया तथा मध्यपूर्वका मुलुक (कतार, साउदी अरेबिया, संयुक्त अरब ईमिरेट्स, वहराईन, ओमन, लेबनान, ईराक, ईरान, कुवेत, ईजराईल, सिरिया, जोर्डन र यमन) स्थित नियोगहरूमा आवेदन पेश गर्दा	अमेरिकी डलर ५० (पचास) वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा ।
४)	अन्य एसियन, अफ्रिकन र बांकी सबै देशहरू स्थित नियोगहरूमा आवेदन पेश गर्दा प्रति राहदानी	अमेरिकी डलर ८० (असी) वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा ।

- पुरानो राहदानी हराएमा वा च्यातिएमा वा केरमेट भै प्रयोग गर्न नमिल्ने भएमा माथि उल्लिखित दरको दोब्बर दस्तुर लाग्नेछ ।
- दश वर्ष मुनिका नाबालिकको हकमा माथि उल्लिखित रकमको आधा रकम र

ख. यात्रा अनुमतिपत्रका लागि:

एकपाने यात्रा अनुमति पत्रको लागि अमेरिकी डलर ४० (चालिस) वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा । तर विदेशमा बेखर्ची वा बेसहारा भै अलपत्र परेको कारण उद्धार गरी नेपाल पठाउनको लागि नियोगले निशुल्क एकपाने यात्रा अनुमति पत्र जारी गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-३

अन्य आवश्यक कागजातहरू

- क. नागरिकता लिएको जिल्ला वा इलाका प्रशासन कार्यालय बाहेक अन्य जिल्ला वा इलाका प्रशासनकार्यालयबाट राहदानीको सिफारिस लिई आउने आवेदकहरूले वसाई सराईको प्रमाणपत्र वा अन्य कुनै कागजातको आधारमा भए सोही अनुसारका कागजात पेश गर्नुपर्ने ।
- ख. नागरिकतामा रहेको जन्ममिति र शैक्षिक योग्यतामा रहेको जन्म मिति फरक परेमा शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रमा रहेको जन्ममिति कायम गरी राहदानी लिनु पर्ने अवस्थामा एसएलसी वा सो सरह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र ।
- ग. नागरिकतामा रहेको जन्ममिति र ब्रिटिस/भारतीय आर्मी तथा सिँगापुर पुलिसको पेन्सनपट्टा (डिस्चार्ज सर्टिफिकेट) मा कायम जन्म मिति फरक परेकोमा पेन्सनपट्टाको जन्ममिति कायम गरी राहदानी लिनु पर्ने भएमा ब्रिटिस/भारतीय सैनिकको डिस्चार्ज प्रमाणपत्र ।
- घ. विदेशी नागरिकसँग विवाह गरी विदेशको नागरिकता नलिएको महिलाको हकमा निजको पुराने राहदानीमा विदेशी पतिको थर समेत उल्लेख रहेछ भने साही बमोजिम र विदेशी नागरिकसँग विवाह गरी विदेशको नागरिकता नलिएको र पहिलो पटक एमआरपीका लागि आवेदन पेश गर्ने महिलाको हकमा नागरिकता अनुसारकै थर मात्र कायम हुन्छ ।
- ङ. विवाहित महिलाले नागरिकतामा रहेको थरको अलावा पतिको थर कायम गरी राहदानी बनाउनु पर्ने भएमा विवाह दर्ताको प्रमाणपत्र र पतिको नागरिकताको प्रमाणपत्र ।
- च. नागरिकतामा वर्ष मात्र उल्लेख भएको अवस्थामा जारी गर्ने दिनको आधारमा जन्म मिति गणना गरिने हुन्छ । यदि नागरिकतामा जारी गर्ने दिन भन्दा जन्म मिति अन्य दिनमा रहेछ भने सो प्रमाणित हुने कागजात (जन्म दर्ता प्रमाण पत्र वा जन्ममिति खुलेको SLC वा सो सरह वा सो भन्दा माथिल्लो तहको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र) ।